

Cridant a les portes de l'infern

El milió (potser més) de refugiats de la guerra de Ruanda morint sense les més mínimes condicions de control sanitari és un crit d'angúnia que no pot deixar indiferent a ningú.

La mundialització mediàtica ens comença a acostumar a la visió de paratges desoladors. Però probablement pocs hi deuen haver hagut pocs com aquest que hem vist a la frontera del Zaire amb Ruanda. El milió (potser més) de refugiats de la guerra de Ruanda morint sense les més mínimes condicions de control sanitari és un crit d'angúnia que no pot deixar indiferent a ningú. És la visió de les portes de l'infern.

Probablement aquest no siga un moment especialment adequat per a les reflexions polítiques i sí un instant per a reclamar de la comunitat internacional que actue amb tota la contundència i tota l'eficàcia possible per a resoldre l'immens cementiri de vius en què es va convertir la frontera entre el Zaire i Ruanda. En som conscients. Però no és, per una altra banda, gens convenient oblidar les circumstàncies que han portat aquest tros d'Àfrica a la situació en què es troba. Almenys no des de la posició d'un mitjà de comunicació com aquest que pretén ser rigorós en la seua anàlisi de la realitat.

EL TEMPS ha publicat les darreres setmanes diversos articles que segueixen el calvari ruandès. I és impossible deixar passar per alt la culpabilitat que l'estat francès té en aquesta crisi. Vam dir, i ens hi refermem, que el govern de París va sostenir impunement, i sosté encara, un govern dictatorial que va cometre tota mena d'abusos sobre la població civil. Més encara: l'exèrcit francès ja ha acudit dues vegades a defensar les restes de la dictadura, per a salvar-la de l'assetjament d'una guerrilla representativa de la majoria del país, per molt salvatge i perversa que també siga. És significatiu que en aquests moments l'Operació Turquesa siga discutida per la gran majoria de les organitzacions humanitàries que col·laboren per a alleujar el patiment dels tutsi i dels hutus. Per parcial i interessada. França no és a Ruanda per a defensar la població civil. França és a Ruanda per a defensar els seus interessos estratègics. Perquè si hi estiguera present per a defensar la població civil hauria tret del poder el govern responsable del conflicte i hauria fet tots els esforços possibles per a la creació, reclamada, d'un govern de transició que facilitara la primera de les necessitats bàsiques per a posar fi a aquesta situació: el retorn a les seues cases dels exiliats, del milió d'exiliats que s'amuntega en el camp de la mort.

Però les responsabilitats no acaben ací. Àfrica sencera, no solament Ruanda, és un

immens polvorí a punt d'esclatar. La fam, la misèria, la violència, la sida, amenacen de delmar-ne la població. La destrucció ecològica i l'analfabetisme han deixat les seues societats civils reduïdes a un no res. Les febles estructures dels estats heretats de la colonització l'han convertit en un dels més grans motius de preocupació per al conjunt de la humanitat. I això no ha passat perquè sí.

Evidentment, la major part de la culpa concreta es troba en la incapacitat dels mateixos africans per a imposar governs representatius, ni que siga d'estats fantasmagòrics com els que hi ha ara, nascuts dels regles i les plomes dels gabinets i les diplomàcies europees. Això és cert. Però també ho és que el model econòmic, ecològic i polític d'occident condemna a mort aquests estats. Malpaguem i esquillem les seues reserves naturals, l'única arma econòmica amb la qual comptem. Rebutgem qualsevol intent de dignificar les economies africanes si passa per l'amenaça a la possibilitat de mantenir un tren de vida, ací a Europa, a Nord-amèrica, al Japó, que aquest planeta no es pot permetre. Ens malfiem de qualsevol procés polític que implique el qüestionament del nostre model polític, sense brindar-nos ni a pensar que la seua és una situació totalment diferent. Reduïm la seua cultura tradicional, els seus ensenyaments, la seua estructura social, al gueto de la particularitat folclòrica i el tribalisme. I, més tard ens preguntem com ha pogut passar el que passa, quan les mateixes televisions que no ens ensenyen mai l'Àfrica del dia a dia ens mostren amb tot el seu horror l'Àfrica que s'abriga com a últim recurs en el mantell de la mort. L'Àfrica que serveix, com a recurs subliminal per a recordar-nos que vivim en el millor dels mons possibles. I engreixar més el nostre egoisme.

Dit tot això, per favor, doneu diners, ajudeu tot el que puga servir per a alleujar el patiment i pressioneu, pressioneu tots junts, els nostres governs perquè facen tot el que siga bo per aturar aquest malson que ens assetja, implacable, des d'aquell mateix lloc on els antropòlegs afirmen que va nàixer la vida humana.